

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§11

Dnr KS 2023-2077

Hemställan utökad låneram samt beviljande av ägarlån för kommunalförbundet Norrvatten Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige beslutar:

1. Medge en utökning av kommunalförbundet Norrvattens låneram med 1 100 miljoner kronor, från nuvarande 2 100 miljoner kronor till 3 200 miljoner kronor.
2. Godkänna ägarlån för finansiering av kommunalförbundet Norrvattens investeringar.
3. Uppdra till kommunstyrelsen att återkomma med en reviderad Finanspolicy som beaktar ägarlån till Norrvatten.

Sammanfattning av ärendet

Kommunalförbundet Norrvatten har gjort en hemställan till medlemskommunerna om att medge en utökad låneram med 1 100 mnkr, från nuvarande 2 100 mnkr till 3 200 mnkr, samt att medlemskommunerna godkänner ägarlån för finansiering av investeringar för kommunalförbundet Norrvatten. Anledningen är att Norrvatten planerar omfattande investeringar dels i en etappvis utbyggnad för ökad kapacitet av dricksvattenproduktion, dels en upprustning av befintligt Görvelnverk och ledningsnät samt åtgärder för utökad rening. Investeringarna planeras genomföras under kommande 7-8 år och beräknas uppgå till cirka 3 miljarder i 2022-års penningvärde. Denna hemställan avser den första av tre planerade låneramshöjningar och omfattar en utökad låneram med 1 100 miljoner kronor.

Varje medlemskommun ansvarar för sin andel av förbundets tillgångar och skulder. Genom att använda ägarlån ändras redovisningskraven hos medlemskommunerna från att redovisa andelen av förbundets skuld som en ansvarsförbindelse till att bli en skuld respektive fordran i balansräkningen. För Norrtälje kommun med ägarandel 0,67 procent är denna ansvarsförbindelse 9,1 mnkr per 2022-12-31. Norrvatten hemställer om att medlemskommunerna godkänner ägarlån för finansiering förbundets investeringar utifrån ägarandel. Det innebär att medlemskommunerna lånar upp och lånar ut kapital till Norrvatten med marginalpåslag och utifrån ägarandel, både nya lån och vid förfall av förbundets befintliga lån. År 2033 bedöms Norrtälje kommuns ägarlån komma att uppgå till 38 mnkr.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande utökad låneram och ägarlån Norrvatten
Hemställen utökad låneram samt beviljande av ägarlån för kommunalförbundet Norrvatten

Beslutande sammanträde

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsens arbetsutskott kan besluta i enlighet med kommunstyrelsekontorets tjänsteutlåtandes förslag, och finner att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar i enlighet med förslaget.

Beslutet ska skickas till

Kommunalförbundet Norrvatten
Norrtälje Vatten och Avfall AB
Kommunstyrelsekontoret - Ekonomiavdelningen

Paragrafen är justerad

Kommunstyrelsekontoret

Handläggare: Germund Jonsson
Titel: Ekonomidirektör
E-post: germund.jonsson@norrtalje.se

Till
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Hemställan om utökad låneram och beviljande av ägarlån för Kommunalförbundet Norrvatten

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:
Kommunstyrelsen föreslår:
Kommunfullmäktige beslutar:

1. Medge en utökning av kommunalförbundet Norrvattens låneram med 1 100 miljoner kronor, från nuvarande 2 100 miljoner kronor till 3 200 miljoner kronor.
2. Godkänna ägarlån för finansiering av kommunalförbundet Norrvattens investeringar.
3. Uppdra till kommunstyrelsen att återkomma med en reviderad Finanspolicy som beaktar ägarlån till Norrvatten.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Kommunalförbundet Norrvatten har gjort en hemställan till medlemskommunerna om att medge en utökad låneram med 1 100 mnkr, från nuvarande 2 100 mnkr till 3 200 mnkr, samt att medlemskommunerna godkänner ägarlån för finansiering av investeringar för kommunalförbundet Norrvatten. Anledningen är att Norrvatten planerar omfattande investeringar dels i en etappvis utbyggnad för ökad kapacitet av dricksvattenproduktion, dels en upprustning av befintligt Görvelnverk och ledningsnät samt åtgärder för utökad rening. Investeringarna planeras genomföras under kommande 7-8 år och beräknas uppgå till cirka 3 miljarder i 2022-års penningvärde. Denna hemställan avser den första av tre planerade låneramshöjningar och omfattar en utökad låneram med 1 100 miljoner kronor.

Varje medlemskommun ansvarar för sin andel av förbundets tillgångar och skulder. Genom att använda ägarlån ändras redovisningskraven hos medlemskommunerna från att redovisa andelen av förbundets skuld som en ansvarsförbindelse till att bli en skuld respektive fordran i balansräkningen. För Norrtälje kommun med ägarandel 0,67 procent är denna ansvarsförbindelse 9,1 mnkr per 2022-12-31. Norrvatten hemställer om att medlemskommunerna godkänner ägarlån för finansiering förbundets investeringar utifrån ägarandel. Det innebär att medlemskommunerna lånar upp och lånar ut kapital till Norrvatten med marginalpåslag och utifrån ägarandel, både nya lån och vid förfall av förbundets befintliga lån. År 2033 bedöms Norrtälje kommuns ägarlån komma att uppgå till 38 mnkr.

Ärendet

Kommunalförbundet Norrvatten har gjort en hemställan till medlemskommunerna om att medge en utökad låneram med 1 100 mnkr, från nuvarande 2 100 mnkr till 3 200 mnkr, samt att medlemskommunerna godkänner ägarlån för finansiering av investeringar för kommunalförbundet Norrvatten. Anledningen är att Norrvatten planerar omfattande investeringar dels i en etappvis utbyggnad för ökad kapacitet av dricksvattenproduktion, dels en upprustning av befintligt Görvelnverk och ledningsnät samt åtgärder för utökad rening. Investeringarna planeras genomföras under kommande 7-8 år och beräknas uppgå till cirka 3 miljarder i 2022-års penningvärde. Denna hemställan

avser den första av tre planerade låneramshöjningar och omfattar en utökad låneram med 1 100 miljoner kronor.

I Norrvattens förbundsordning stadgas att samtliga medlemskommuner ska ge sitt godkännande för att förändra förbundets låneram. Vid årsskiftet 2024/2025 kommer låneskulden uppgå till låneramen, det vill säga 2 100 miljoner kronor, vilket innebär att låneramen behöver justeras under 2024. Justeringen behövs för att öka produktionskapaciteten och producera mer vatten för att möta den befolkningstillväxt som har skett och kommer att ske i medlemskommunerna.

Det är också nödvändigt att förbättra reningen för att uppfylla nya lagkrav avseende bland annat PFAS. Det försämrade säkerhetsläget i Sverige och Europa ställer också nya krav på åtgärder gällande beredskap och redundans i anläggningarnas funktion.

Projektet Norrvattens framtida vattenproduktion (NFVP) samlar åtgärderna i ett projekt som kommer att bedrivas under kommande 7–8 år för att säkerställa dricksvattenproduktionen i förbundets medlemskommuner på lång sikt. Slutkostnadsprognosen är i 2022 års penningvärde cirka 3,0 miljarder kronor. Utöver NFVP krävs även fortsatt löpande investeringar i ledningsnät och det existerande Görvålverket. Förbundet avser att höja låneramen i tre steg för att successivt öka upplåningen i takt med att investeringsverksamheten ska finansieras.

Varje medlemskommun ansvarar för sin andel av förbundets tillgångar och skulder. Andelstalet fastställs varje år i samband med årsredovisningen och bygger på summan av kapitalavgifter som respektive kommun betalar in till förbundet från det att kommunen blev medlem i förbundet.

Denna hemställan avser den första av tre planerade låneramshöjningarna och omfattar en utökad låneram med 1 100 miljoner kronor.

I samband med arbetet med hemställan om utökad låneram för Norrvatten har ett arbete genomförts tillsammans med representanter från medlemskommunerna för att se över förbundets finansieringsformer.

För att sänka räntekostnaderna, som blir betydande med förbundets framtida lånevolym, har alternativa finansieringsformer utretts. De finansieringsformer som har utretts är ägarlån, banklån, obligationer, certifikat samt multilaterala institutioner. Direkta priser samt eventuella kringkostnader tagits fram och ställts mot varandra. Arbetet har fokuserat på kostnaden för kapital då räntebindningsstrategierna hanteras via derivat i enlighet med Norrvattens finanspolicy. Finansiering via Kommuninvest är inte möjlig då enbart 13 av 14 medlemskommuner är medlemmar i Kommuninvest.

Slutsatsen är att det mest ekonomiskt fördelaktiga för förbundet och dess medlemskommuner är att föreslå att investeringarna finansieras via lån direkt från medlemskommunerna utifrån ägarandel. Genom en sådan lösning kan de finansiella kostnaderna sänkas med upp emot 10 Mkr per år 2030 och ger samtidigt förbundet en trygg och långsiktig finansiering.

Genom att använda ägarlån ändras redovisningskraven hos medlemskommunerna från att redovisa andelen av förbundets skuld som en ansvarsförbindelse till att bli en skuld respektive fordran i balansräkningen. Hur detta påverkar kommunernas finansiella ställning måste respektive medlemskommun ta ställning till i samband med arbetet kopplat till denna förfrågan.

Norrvattens styrande dokument och finanspolicy medger att förbundet finansierar sig via ägarlån från medlemskommunerna. Det innebär att denna finansieringsform för Norrvattens del inte kräver några beslut vare sig i förbundsstyrelse eller förbundsfullmäktige. Däremot behöver medlemskommunerna besluta att godkänna att utge ägarlån till förbundet i enlighet med Norrvattens hemställan, bilaga 2.

Därutöver kan respektive medlemskommun behöva se över sin finanspolicy för att säkerställa att ägarlån till Norrvatten är möjligt från den 1 juli 2024.

Koppling till gällande styrdokument

Förbundsordning för kommunalförbundet Norrvatten.
Finanspolicy för Norrtälje kommun

Lagkrav

Kommunallagen.

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Kommunens ansvarsförbindelse om 9,1 mnkr i bokslut per 31 december 2022 kommer succesivt att övergå till ägarlån till Norrvatten och därmed öka kommunens upplåning och låneskuld samt fordran på Norrvatten med motsvarande belopp när 9,1 mnkr lånas upp och lånas ut till Norrvatten. Därutöver kommer Norrvattens nyupplåning att ske i form av ägarlån till Norrvatten utifrån medlemmarnas ägarandel. Norrtälje kommuns ägarandel uppgår per 31 december 2022 till 0,67 procent. För varje upplåning om 100 mnkr i Norrvatten ökar Norrtälje kommuns ägarlån med $0,67\% \cdot 100$ mnkr, dvs 670 000 kronor. Ökningen av låneramen med 1 100 mnkr i Norrvatten ger då kommande år en ökad upplåning i Norrtälje kommunen och utlåning till Norrvatten med 7 370 000 kronor givet samma ägarandel om 0,67 procent. I en början bedöms utlåningen till Norrvatten ske med kommunens likvida medel. Utlåning enligt skuldebrev i bilaga 2 i Norrvattens hemställan ger 0,25 procent marginalpåslag på marknadsräntan Stibor 3 månader. Detta påslag täcker inte det marginalpåslag vid upplåning som kommunen för närvarande har för upplåning i Kommuninvest. Utlåning till stibor med påslag 0,25 procent täcker de påslag kommunen har på upplåning via certifikat och överstiger den ränta som kommunen har för likvida medel på bankkonto.

Förvaltningens analys och slutsatser

För att klara utbyggnad av kapacitet, utökad rening och åtgärder i verket och i ledningsnätet för att kunna säkra dricksvattenförsörjningen till medlemskommunerna behöver kommunalförbundet Norrvatten genomföra stora investeringar och finansiera dessa på effektivaste sätt.

Kommunstyrelsekontoret gör ingen annan bedömning än förbundet avseende behoven av höjning av låneramen för att klara investeringarna. Den ökade låneramen kommer att ske i flera steg, den första nu med 1 100 mnkr. Slutsatsen är att det mest ekonomiskt fördelaktiga för förbundet och dess medlemskommuner är att föreslå att investeringarna finansieras via lån direkt från medlemskommunerna utifrån ägarandel. Genom en sådan lösning med ägarlån kan de finansiella kostnaderna sänkas med upp emot 10 mnkr per år 2030 och ger samtidigt förbundet en trygg och långsiktig finansiering. År 2033 bedöms Norrtälje kommuns ägarlån uppgå till cirka 38 mnkr vilket påverkar kommunens nyckeltal marginellt eftersom totala skuldportföljen bedöms uppgå till 5 600 mnkr år 2026. Nivån på påslaget 0,25 procent kan revideras efter dialog med medlemskommunerna och utifrån upplåningskostnader.

Kommunstyrelsekontoret föreslår därför kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att godkänna en utökning av kommunalförbundet Norrvattens låneram med 1 100 miljoner kronor samt att godkänna ägarlån för finansiering av kommunalförbundet Norrvattens investeringar.

Inför ägarlån behöver kommunens Finanspolicy revideras.

Anette Madsen
Kommundirektör
Kommunstyrelsekontoret

Germund Jonsson
Ekonomidirektör
Kommunstyrelsekontoret

Bilagor

1. Hemställan från kommunalförbundet Norrvatten om utökad låneram samt beviljande av ägarlån för investeringar för kommunalförbundet Norrvatten inklusive bilagor

Beslut skickas til

Kommunalförbundet Norrvatten
Norrtälje Vatten och Avfall AB
Kommunstyrelsekontoret - Ekonomiavdelningen

Kommunfullmäktige i Norrvattens
medlemskommuner

Datum
2023-11-21

Handläggare
Andreas Thunberg

Ärendenummer
NV2023-228

Projektnummer

Hemställan om utökad låneram samt beviljande av ägarlån för finansiering av investeringar för kommunalförbundet Norrvatten

Bakgrund

I Norrvattens förbundsordning stadgas att samtliga medlemskommuner ska ge sitt godkännande för att förändra förbundets låneram. Vid årsskiftet 2024/2025 kommer låneskulden uppgå till låneramen, det vill säga 2 100 miljoner kronor, vilket innebär att låneramen behöver justeras under 2024. Justeringen behövs för att öka produktionskapaciteten och producera mer vatten för att möta den befolkningstillväxt som har skett och kommer att ske i medlemskommunerna.

Det är också nödvändigt att förbättra reningen för att uppfylla nya lagkrav avseende bland annat PFAS. Det försämrade säkerhetsläget i Sverige och Europa ställer också nya krav på åtgärder gällande beredskap och redundans i anläggningarnas funktion.

Projektet Norrvattens framtida vattenproduktion (NFVP) samlar åtgärderna i ett projekt som kommer att bedrivas under kommande 7–8 år för att säkerställa dricksvattenproduktionen i förbundets medlemskommuner på lång sikt. Slutkostnadsprognosen är i 2022 års penningvärde cirka 3,0 miljarder kronor.

Utöver NFVP krävs även fortsatt löpande investeringar i ledningsnät och det existerande Görvälverket. Förbundet avser att höja låneramen i tre steg för att successivt öka upplåningen i takt med att investeringsverksamheten ska finansieras.

Varje medlemskommun ansvarar för sin andel av förbundets tillgångar och skulder. Andelstalet fastställs varje år i samband med årsredovisningen och bygger på summan av kapitalavgifter som respektive kommun betalar in till förbundet från det att kommunen blev medlem i förbundet.

Norrvatten

Post Box 2093, 169 02 Solna Telefon 08-627 37 00 E-post info@norrvatten.se Webbplats www.norrvatten.se
Besök Huvudkontor: Skogsbacken 6, Sundbyberg Görvälverket: Vattenverksvägen 20, Järfälla

Denna hemställan avser den första av tre planerade låneramshöjningarna och omfattar en utökad låneram med 1 100 miljoner kronor.

Finansiering av investeringar

I samband med arbetet med hemställan om utökad låneram för Norrvatten har ett arbete genomförts tillsammans med representanter från medlemskommunerna för att se över förbundets finansieringsformer.

För att sänka räntekostnaderna, som blir betydande med förbundets framtida lånevolym, har alternativa finansieringsformer utretts. De finansieringsformer som har utretts är ägarlån, banklån, obligationer, certifikat samt multilaterala institutioner. Direkta priser samt eventuella kringkostnader tagits fram och ställts mot varandra. Arbetet har fokuserat på kostnaden för kapital då räntebindningsstrategierna hanteras via derivat i enlighet med Norrvattens finanspolicy. Finansiering via Kommuninvest är inte möjlig då enbart 13 av 14 medlemskommuner är medlemmar i Kommuninvest.

Slutsatsen är att det mest ekonomiskt fördelaktiga för förbundet och dess medlemskommuner är att föreslå att investeringarna finansieras via lån direkt från medlemskommunerna utifrån ägarandel. Genom en sådan lösning kan de finansiella kostnaderna sänkas med upp emot 10 Mkr per år 2030 och ger samtidigt förbundet en trygg och långsiktig finansiering.

Genom att använda ägarlån ändras redovisningskraven hos medlemskommunerna från att redovisa andelen av förbundets skuld som en ansvarsförbindelse till att bli en skuld respektive fordran i balansräkningen. Hur detta påverkar kommunernas finansiella ställning måste respektive medlemskommun ta ställning till i samband med arbetet kopplat till denna förfrågan.

Ärendet

Under perioden 2024 – 2032 beräknas Norrvattens låneskuld behöva öka från dagens 1 500 mkr till drygt 5 600 mkr för att finansiera investeringarna. Det finns dock en osäkerhet i beräkningen av investeringsnivån i Görvålverket eftersom detaljprojektering inte slutförts ännu samt den rådande inflationen och indexjusteringar av material och byggpriser. Justering av låneramen föreslås därför göras i ett flertal steg. Just nu planeras låneramsjusteringar ske tre gånger fram till år 2032.

Norrvattens styrande dokument och finanspolicy medger att förbundet finansierar sig via ägarlån från medlemskommunerna. Det innebär att denna finansieringsform för Norrvattens del inte kräver några beslut vare sig i förbundsstyrelse eller förbundsfullmäktige. Däremot behöver medlemskommunerna besluta att godkänna att utge ägarlån till förbundet i

enlighet med bilaga 2. Därutöver kan respektive medlemskommun behöva se över sin finanspolicy och eventuella bilagor för att säkerställa att ägarlån till Norrvatten är möjligt från den 1 juli 2024.

Förslag till beslut

Norrvattens förbundsfullmäktige föreslår att medlemskommunerna kommunfullmäktige beslutar att:

1. Medge en utökad låneram för kommunalförbundet Norrvatten med 1 100 Mkr till en total låneram om 3 200 Mkr
2. Godkänna ägarlån för finansiering av kommunalförbundet Norrvattens investeringar.

Med vänlig hälsning
Norrvatten

Mikael Jensen
Ordförande förbundsfullmäktige

Andreas Thunberg
VD

Bilaga

1. Hemställan om utökad låneram för kommunalförbundet Norrvatten (NV2023-228)
2. Hemställan om godkännande av ägarlån för finansiering av kommunalförbundet Norrvattens investeringar (NV2023-230)

Rapport

Diarienummer
NV2023-228

Projektnummer

Utökad låneram för Kommunalförbundet Norrvatten

Hemställan till medlemskommunerna

Norrvatten

2023-09-27

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	3
2. Norrvattens framtida vattenproduktion NFVP	3
2.1. Framtida vattenbehov	4
2.2. Åtgärder för ökad produktionskapacitet	5
2.3. Åtgärder för utökad rening	5
2.4. Tidplan för investering i Görvälnverket	6
3. Investeringar i NFVP	6
4. Övriga investeringar i ledningsnät och anläggningar	6
5. Norrvattens totala finansieringsbehov	7
6. Utökning av låneramen	9

1. Sammanfattning

I Norrvattens förbundsordning stadgas att samtliga medlemskommuner ska ge sitt godkännande för att förändra förbundets låneram. Idag uppgår Norrvattens låneram till 2 100 miljoner kronor och förbundets låneskuld låg vid årsskiftet 2022/2023 på 1 401 miljoner kronor. Vid årsskiftet 2024/2025 kommer låneskulden uppgå till låneramen, dvs 2 100 miljoner kronor, vilket innebär att låneramen behöver justeras under 2024. Justeringen behövs för att öka produktionskapaciteten och producera mer vatten för att möta den befolkningstillväxt som har skett och kommer att ske i medlemskommunerna. Det är också nödvändigt att förbättra reningen för att uppfylla nya lagkrav avseende bland annat PFAS. Det försämrade säkerhetsläget i Sverige och Europa ställer också nya krav på åtgärder gällande beredskap och redundans i anläggningarnas funktion.

Projektet Norrvattens framtida vattenproduktion (NFVP) samlar åtgärderna i ett projekt som kommer att bedrivas under kommande 7–8 år för att säkerställa dricksvattenproduktionen i förbundets medlemskommuner på lång sikt. Slutkostnadsprognosen är i 2022 års penningvärde cirka 3,0 miljarder kronor. Utöver NFVP krävs även fortsatt löpande investeringar i ledningsnät och det existerande Görvålverket. Förbundet avser att höja låneramen i tre steg för att successivt öka upplåningsgraden när projektverksamheten ska finansieras.

För medlemskommunerna gäller att de ansvarar för sin andel av förbundets tillgångar och skulder. Andelstalet fastställs varje år i samband med årsredovisningen och bygger på summan av kapitalavgifter som respektive kommun betalar in till förbundet från det att kommunen blev medlem i förbundet.

Denna hemställan avser den första av tre planerade låneramshöjningar och omfattar en utökad låneram med 1 100 miljoner kronor.

2. Norrvattens framtida vattenproduktion NFVP

I november 2016 gav Norrvattens förbundsstyrelse VD i uppdrag att utreda olika alternativ för Norrvattens framtida vattenproduktion. Sedan 2017 har förbundet arbetat tillsammans med externa specialister, universitet, högskolor och branschorganisationer för att hitta en optimal lösning för Norrvattens framtida vattenproduktion. Under 2017 - 2020 gjordes förstudier för ny- eller utbyggnad av Görvålverket. I de inledande förstudierna utreddes två huvudspår: att utöka kapaciteten och reningen på Görvålverket alternativt att bygga ny anläggning bredvid nuvarande vattenverk. I utredningarna slogs det fast att ett kompletterande vattenverk ska uppföras i en etappvis utbyggnad för att hålla investeringsvolymen så låg som möjligt. Tiden för den etappvisa utbyggnaden kan bli lång, beroende på kapacitetsbehovet. Det är därför väsentligt att skicket på befintlig anläggning är tillräckligt god för att säkerställa kvalitetskraven till medlemskommunerna.

I september 2020 fattade Norrvattens styrelse ett inriktningsbeslut för projektet Norrvattens framtida vattenproduktion. Inriktningsbeslutet innebär att Norrvatten planerar för en etappvis

utbyggnad av vattenverkets kapacitet och rening till år 2050. Inledningsvis vidtar Norrvatten åtgärder för att höja kapaciteten med cirka 40 % fram till år 2030. På sikt behöver ytterligare kapacitet tillföras. En kompletterande anläggning kommer att byggas successivt, intill dagens vattenverk. Utbyggnadstakten kan anpassas till befolkningsutvecklingen och upplägget innebär också bättre möjligheter att ta del av ny teknik inom vattenrening. En etappvis utbyggnad medför också fördelen att investeringsutgiften kan fördelas över en längre tid.

Sedan inriktningsbeslutet hösten 2020 har omvärldsläget förändrats. Kraven på säkerhet och beredskap har ökat ytterligare. Norrvatten ska nu planera för att kunna upprätthålla produktionen under tre månader med kraftigt reducerad tillgång till kemikalier och reservdelar. Det har även tillkommit ny lagstiftning avseende PFAS i dricksvatten där halter över 4 nanogram per liter inte kommer att vara tillåtna efter år 2026. Görvålverkets vatten uppvisar halter strax ovan denna nivå vilket medför att kompletterande reningssteg måste införas avseende PFAS.

2.1. Framtida vattenbehov

Norrvattens dricksvattenproduktion har under de senaste årtiondena legat på en relativt stabil nivå trots att invånarantalet ökat kraftigt vilket beror på att utvecklingen av vattensnål teknik har minskat vattenförbrukningen per person. Sedan mitten av 2010-talet noteras dock åter en ökning av vattenproduktionen som följer befolkningstillväxten. Framöver prognostiseras denna ökning kvarstå då befolkningsökningen beräknas överstiga minskningen i hushållens vattenförbrukning. Befolkningstillväxten antas följa den regionala utvecklingsplanen enligt scenariot 'RUFSLÅG'.

Görvålverkets nuvarande produktionskapacitet kan beskrivas med två mätetal, dels den maximala kapaciteten som uppgår till ca 200 000 kubikmeter per dygn, dels den 'uthålliga kapaciteten' som uppgår till 160 000 kubikmeter per dygn. Det är framför allt den sistnämnda parametern som avgör kapacitetsbehovet i anläggningen då det är denna produktion som kan uppnås utan risk för störningar i leveransen vid underhållsarbeten och mindre haverier.

Sen 2018 har den uthålliga kapaciteten överskridits alltmer frekvent i samband med långvariga värmeböljor. Under sommaren 2023 överskreds nivån vid 31 separata tillfällen. Görvålverkets kapacitet är således redan i dagsläget inte tillräcklig för att uppfylla behovet i medlemskommunerna och situationen väntas bli utmanande fram tills det att det kompletterande vattenverket har uppförts.

Den förväntade befolkningstillväxten i medlemskommunerna är förknippad med stora osäkerheter då både bostadsbyggande och inflyttning väntas minska som en följd av konjunkturen. Denna faktor har dock mindre betydelse för projektet då anläggningen redan nu har otillräcklig kapacitet. Frågan om befolkningstillväxt har snarare bäring på hur länge den första etappen räcker och om senare etapper kan skjutas på tid eller helt utelämnas.

2.2. Åtgärder för ökad produktionskapacitet

Parallellt med utredningarna kring det kompletterande vattenverket genomfördes fördjupade utredningar av det existerande Görvålverket status och kapacitet. Statusbesiktningarna visade att livslängden på Görvålverket bedöms vara ytterligare 10 till 20 år.

Betongkonstruktionerna i Görvålverket kan utgöra en riskfaktor men det visade sig samtidigt att betongkonstruktionerna har en bättre status än vad som tidigare befarats. Genom regelbundna betongbesiktningar vart femte år bedöms riskerna för skador kunna kontrolleras och åtgärdas. Reinvesteringar i Görvålverket är därmed nödvändiga och omfattar främst maskinell utrustning samt elinstallationer och styrsystem.

Målsättningen med Görvålverkets kapacitet är att utöka den uthålliga kapaciteten i en första etapp med ca 40 % till 224 000 kubikmeter per dygn. Detta bedöms i nuläget vara tillräckligt för att möta behovet under en lång tid efter färdigställandet år 2030 men beror på faktorer som befolkningstillväxt i anslutna kommuner och den specifika förbrukningen hos invånarna. Norrvatten avser att utöka kommunikationsinsatserna rörande frågan om hållbar vattenanvändning för att säkerställa att nästa kapacitetshöjande tröskel skjuts på framtiden så långt som möjligt.

Investeringar genomförs också för närvarande i den befintliga anläggningen för att höja kapaciteten med ca 20 000 kubikmeter per dygn. Detta för att klara kapacitetsbehovet fram tills det att den kompletterande anläggningen står klart 2030.

Inom etapp 1 ingår merparten av de anläggningsdelar och konstruktioner som behövs för att relativt enkelt kunna bygga ut ytterligare produktionslinjer och slutligen höja kapaciteten till cirka 255 000 kubikmeter per dygn.

Sammantaget innebär detta att utbyggnaden kan anpassas till Görvålverkets förutsättningar, befolkningsutvecklingen och teknikutvecklingen och att beslut kan tas successivt. Om framtida statusbesiktningar visar att till exempel betongkonstruktionen blir sämre och verket inte kan köras med full kapacitet finns förutsättningar att fatta ett beslut att bygga ut ytterligare kapacitet snabbare.

2.3. Åtgärder för utökad rening

Mikrobiologiska analyser visar att skyddet mot bakterier och virus är otillräckligt i det befintliga Görvålverket. Norrvatten lever därmed inte fullt upp till den nivå på smittskydd som anges i Livsmedelverkets vägledning. Möjligheterna att stärka reningen inom befintlig process är begränsade och kan inte ge det skydd som krävs. Det är därför nödvändigt för Norrvatten att införa ett ytterligare reningssteg, en så kallad tredje mikrobiologisk barriär, i form av ett ultrafiltersteg som kan rena bort bakterier, virus och parasiter.

Under senare tid har oron för kemiska substanser i dricksvattnet ökat. Det är främst läkemedelsrester med olika typer av giftiga organiska substanser, östrogen samt PFAS som har uppmärksammas. Förekomst av dessa föroreningar har noterats i råvatten från både Väneren, Vättern och Mälaren. Norrvatten har deltagit i forsknings- och utvecklingsarbete för att öka kunskapen inom detta område och har funnit att ett reningssteg med aktivt kol kan avskilja framför allt substanser som PFAS. Under 2026 införs nya krav i svensk lagstiftning

för maximala halter av PFAS i dricksvatten. För att uppfylla dessa lagkrav kommer en så kallad kemisk barriär installeras i form av nya kolfiltersteg i det kompletterande vattenverket.

2.4. Tidplan för investering i Görvålnverket

För det kompletterande vattenverket pågår detaljprojektering som avslutas tidig höst 2024 och underlaget sammanställs inför ett genomförandebeslut senhösten 2024. Efter ett genomförandebeslut så tecknas avtal med entreprenör för projektets genomförande och byggnationen påbörjas. Byggnationen pågår huvudsakligen under perioden 2025–2030 då det kompletterande vattenverket med tillhörande byggnader och funktioner står klart för produktion av dricksvatten.

3. Investeringar i NFVP

I inriktningsbeslutet från år 2020 beviljades förbundet 200 Mkr för de inledande faserna, planering och delar av projekteringen. Tillsammans med tidigare beslut om 12 Mkr var då total beslutad budget 212 Mkr. Vid årsskiftet 2022/2023 hade 140,9 Mkr upparbetats totalt i projektet. För att kunna genomföra detaljprojektering och ta fram ett genomförandebeslut beslutade Norrvattens styrelse i april 2023 att tillföra projektet 225 Mkr. Summan är beräknad exklusive kostnader för risk och oförutsedda kostnader, om sådana kostnader skulle inträffa så återkommer förbundet till styrelsen med ett beslutsunderlag för detta.

Slutkostnadsprognosen för projektet är i nuläget 3,0¹ Mdkr exklusive index och finansieringskostnad och kommer att revideras under detaljprojekteringen. Projektets finansieringskostnad hanteras genom att den del av förbundets räntekostnad som avser NFVP aktiveras och belastar projektet. Detta sker löpande och förändras över tid då såväl upparbetat belopp som räntesats kommer att variera. Finansieringskostnaden kommer att redovisas i samband med projektet men ligger ej med i slutkostnadsprognosen.

Bedömda investeringsutgifter NFVP (Mkr), exklusive index och inflation.

2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
256	253	248	423	582	1024	397	0	0

4. Övriga investeringar i ledningsnät och anläggningar

Även distribution av dricksvatten utgör kärnverksamheten för Norrvatten. Distributionen ska ske med rätt tryck, i rätt volym och under kontrollerade former till Norrvattens ägarkommuner. Huvudvattenledningarna ska vara robusta och redundanta och varje punkt i huvudvattennätet ska kunna försörjas från två håll. Totalt består Norrvattens ledningsnät av cirka 340 km huvudvattenledningar med dimensioner mellan 300 och 1 200 mm.

¹ 2022 års penningvärde

En omfattande inventering av ledningsnätet har utförts och analyserats vid flera tillfällen. Analyserna visar att vissa ledningar är i sämre skick och haverier har inträffat tidigare och kan även inträffa framöver. Hydrauliska analyser av ledningsnätets funktion har utförts med avseende på både kapacitet, tryck och vattenhastighet. Även en noggrann analys av medlemskommunernas prognoser över befolkningsutveckling och dricksvattenbehov fram till 2030 har genomförts.

Norrvatten arbetar med en strategisk investeringsplan för att på ett så bra sätt som möjligt planera, prioritera och genomföra investeringarna i dricksvattenproduktion och distribution. Planen är uppdelad i pågående investeringar och planerade investeringar. Förbundets ledning arbetar aktivt med planering och prioritering för att hela tiden hitta rätt investeringsnivå och tid för genomförande. För tidiga investeringar innebär en merkostnad och för sent genomförda investeringar riskerar också att innebära en merkostnad men också driftstopp eller haverier med allvarliga följder.

Vad gäller ledningsnätets kapacitet kommer åtgärder att behöva genomföras på ett flertal punkter under de kommande åren för att öka nätets förutsättningar att möta medlemskommunernas prognosticerade dricksvattenförbrukning. Kapacitet på ledningsnätet kan tillskapas genom att en ledning med större dimension förläggs eller att åtgärder vidtas i tryckstegringsstationer för att trycka mer vatten genom befintliga ledningar.

Genom olika beräkningsmetoder har Norrvatten upprättat prognoser för det framtida förnyelsebehovet av ledningsnätet. Behovet av förnyelsetakt har definierats som ombyggnad eller tillbyggnad av cirka 2,5 km ledningar per år, vilket motsvarar cirka 0,75 procent av ledningsnätets längd idag.

Bedömda investeringsutgifter för ledningsnät och yttre anläggningar (Mkr), exklusive index och inflation

2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
163	280	311	160	139	125	125	85	128

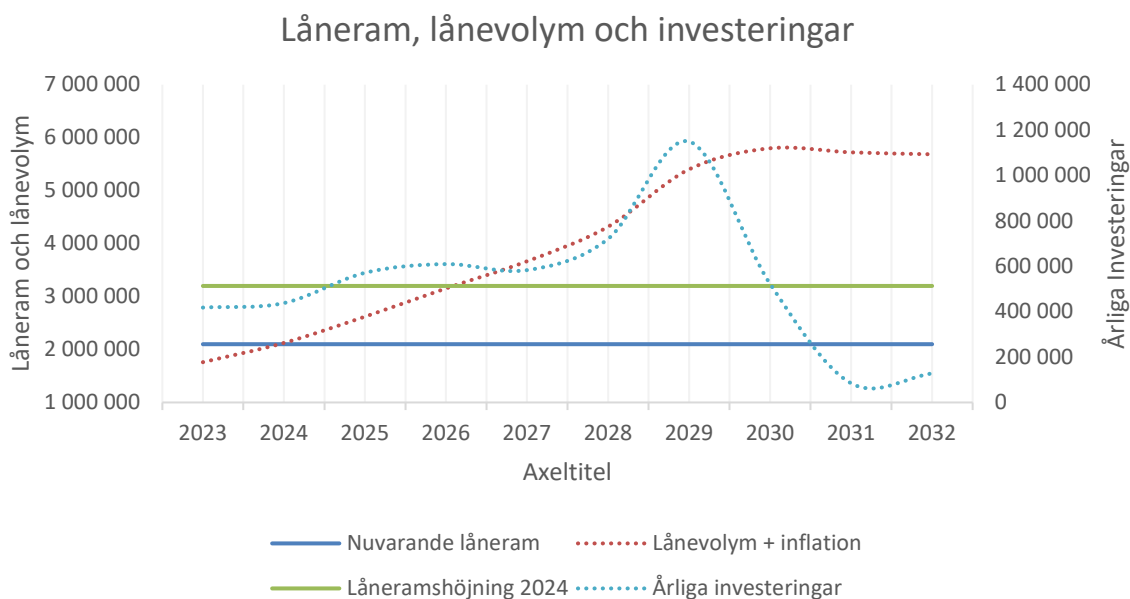
5. Norrvattens totala finansieringsbehov

Sammantaget uppgår investeringsbehovet för perioden 2024 – 2032 till 4 807 miljoner kronor, inkluderat en inflationsjustering för åren 2024–2026. Av det totala investeringsbehovet finansieras 880 mkr genom avskrivningar och resterande del av nyupplåning. Det innebär att låneramen inte behöver höjas med hela det bedömda investeringsbeloppet.

Under de kommande 5–10 åren avser förbundet att återkomma med låneramsjusteringar ytterligare ett par gånger i takt med att projektet fortlöper. En uppdelning i flera låneramshöjningar görs för att skapa bättre kontroll och styrning samt uppnå en tydligare förankring i medlemskommunerna kring projektets framdrift och utgiftsnivåer. I nuläget är

också en bedömning av framtida indexuppräknningar i framför allt NFVP mycket svårt att göra på grund av osäkerheter i världsmarknadsläget. Investeringsnivåerna sjunker kraftigt efter färdigställandet av NFVP och låneskulden planar ut givet de förutsättningar som finns idag.

Idag finansieras Norrvattens upplåning helt genom lån på finansmarknaden. Norrvatten har i ett annat ärende gjort en hemställan om ägarlån för att minska kostnaden för kreditmarginalen. I ett längre perspektiv kan den minskade kostnaden då uppgå till cirka 10 mkr årligen.

Prognostiserat lånebehov 2024–2032

Inflationen har varit hög de senaste åren. De flesta bedömare prognosticerar att inflationen kommer att ligga runt 2 – 4 % den kommande treårsperioden för att sedan långsiktigt gå ned mot Riksbankens mål om 2 %. I beräkningarna för finansieringsbehovet fram till och med 2026 har ett antagande om inflation (KPI) enligt Riksbankens penningpolitiska rapport i september nedan adderats till beräknade investeringsutgifter för att låneramen inte ska urholkas i alltför snabb takt. Från år 2027 och framåt antas en inflation om 2 %.

Antagen inflation under åren 2024–2026

2024	2025	2026
4,6 %	2,4 %	2,0 %

Gällande de finansiella kostnaderna för NFVP som aktiveras i projektet har nedanstående ränteantaganden använts:

Antagna räntenivåer vid beräkning av finansiella kostnader för NFVP

2024	2025	2026
3,06 %	3,07 %	3,08 %

Ränteantagandena framåt ligger runt 3 % och kan jämföras med 2 % som använts i beräkningar vid tidigare låneramsberäkningar. Detta medför en ökad finansiell kostnad som kommer att belasta NFVP. Dock är detta en svår uppgift att bedöma och förbundet kommer att återkomma med reviderade bedömningar i kommande låneramsärenden.

Förbundets låneram är i nuläget 2,1 Mdkr och beräknas täcka lånebehovet till och med år 2024. Bedömningen i nuläget är att en ny låneram uppgående till 3 200 mkr skulle räcka till och med år 2026.

Fördelning av låneram per ägarkommun vid nuvarande (2 100 mkr) och kommande låneram (3 200 mkr).

Ägarkommun	Andelstal	Nuvarade låneram, mkr	Föreslagen Justering, mkr	Låneram efter justering, mkr
Danderyd	7,93%	166	87	254
Järfälla	12,48%	262	137	399
Knivsta	1,32%	28	14	42
Norrtälje	0,67%	14	7	21
Sigtuna	6,97%	146	77	223
Sollentuna	10,34%	217	114	331
Solna	19,33%	406	213	618
Sundbyberg	11,83%	248	130	378
Täby	9,91%	208	109	317
Upplands-Bro	3,88%	82	43	124
Upplands Väsby	7,28%	153	80	233
Vallentuna	3,18%	67	35	102
Vaxholm	1,28%	27	14	41
Österåker	3,62%	76	40	116
	100,00%	2 100	1 100	3 200

6. Utökning av låneramen

Under perioden 2024 – 2032 beräknas Norrvattens låneskuld behöva öka från dagens 1 500 mkr till drygt 5 600 mkr för att finansiera investeringarna. Det finns dock en osäkerhet i beräkningen av investeringsnivån i Görvålverket eftersom detaljprojektering inte slutförts ännu samt den rådande inflationen och indexjusteringar av material och byggpriser. Justering av låneramen föreslås därför göras i ett flertal steg. Just nu planeras låneramsjusteringar ske tre gånger fram till år 2032.

Andreas Thunberg
VD Norrvatten

David Lundqvist
Ekonomichef Norrvatten

Rapport

Diarienummer
NV2023-230

Projektnummer

Ägarlån för finansiering av kommunalförbundet Norrvattens investeringar

Hemställan till medlemskommunerna

Norrvatten

2023-08-01

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	3
1.1. Förslag till ny finansieringsmodell	3
1.2. Beslut om finansieringsmodell	4

1. Bakgrund

I samband med arbetet med hemställan om utökad låneram för Norrvatten har ett arbete genomförts tillsammans med representanter från ägarkommunerna för att se över finansieringsformerna för förbundet. Detta arbete har resulterat i denna förfrågan till kommunalförbundets ägarkommuner om ägarlån.

1.1. Förslag till ny finansieringsmodell

Norrvattens låneskuld kommer som en följd av investeringarna att öka från dagens 1 500 mkr till drygt 5 600 mkr vid årsskiftet 2031/2032.

För att sänka räntekostnaderna, som blir betydande med denna lånevolym, har alternativa finansieringsformer utretts. De finansieringsformer som har utretts är ägarlån, banklån, obligationer, certifikat samt multilaterala institutioner. Här har direkta priser samt eventuella kringkostnader tagits fram och ställts mot varandra. Arbetet har fokuserat på kostnaden för kapital då räntebindningsstrategierna hanteras via derivat i enlighet med Norrvattens finanspolicy. Finansiering via Kommuninvest är inte möjlig då enbart 13 av 14 medlemskommuner är medlemmar i Kommuninvest.

Slutsatsen av detta arbete är att det mest ekonomiskt fördelaktiga för Norrvatten och dess medlemskommuner är att föreslå att investeringarna finansieras via lån direkt från ägarkommunerna utifrån ägarandel. Genom en sådan lösning kan de finansiella kostnaderna sänkas med upp emot 10 Mkr per år 2030 och samtidigt får förbundet en trygg och långsiktig finansiering. De medlemskommuner som är medlemmar i Kommuninvest kan givetvis låna av Kommuninvest för att finansiera sina ägarlån till Norrvatten.

Genom att använda ägarlån ändras redovisningskraven hos ägarkommunerna från att redovisa andelen av förbundets skuld som en ansvarsförbindelse till att bli en skuld respektive fordran i balansräkningen. Hur detta påverkar kommunernas finansiella ställning måste respektive ägarkommun ta ställning till i samband med arbetet kopplat till denna förfrågan.

Förslaget är att ägarlån både ska finansiera den tillkommande lånevolym som krävs för att finansiera de kommande investeringarna och ersätta den nuvarande lånevolymen i takt med att nuvarande externa upplåning successivt förfaller. Ett genomförande av detta förslag skulle innebära att förbundets investeringar i sin helhet finansieras med ägarlån vid utgången av 2028. I takt med att ägarlånen ökar minskar medlemskommunernas ansvarsförbindelser för förbundets nuvarande upplåning.

År	Ägarlån total	Ansvarsförbindelse	Total lånevolym
2024-01-01	0	1 760 230	1 760 230
2025-01-01	864 026	1 260 230	2 124 257
2026-01-01	1 509 765	1 110 230	2 619 995
2027-01-01	2 768 212	385 230	3 153 443
2028-01-01	3 405 497	260 230	3 665 728
2029-01-01	4 317 779	0	4 317 779
2030-01-01	5 401 334	0	5 401 335
2031-01-01	5 799 502	0	5 799 502
2032-01-01	5 722 579	0	5 722 580
2033-01-01	5 686 160	0	5 686 161

Prognostiserad utveckling av ägarlån i förhållande till Norrvattens totala lånevolym och av medlemskommunernas totala ansvarsförbindelse, tkr

Målsättningen är att det första ägarlånet kan betalas ut till den första juli 2024, vilket förutsätter att samtliga ägarkommuner har godkänt föreliggande förslag. Lånevolymen fördelas mellan medlemskommunerna utifrån ägarandel i Norrvatten. Ägarandelen förändras årligen och innebär att ägarlånens totala storlek behöver justeras varje år med beaktande av de förändrade ägarandelarna. Lånen löper med tremånaders räntebindning med ett påslag om 0,25 procent över tre månaders STIBOR eller den ränta som ersätter tre månaders STIBOR. Marginalen inkluderar kommunernas kostnader för hantering av egen finansiering och administrativa kostnader. Marginalen kan komma att ändras om förändringar på kapitalmarknaden förändras, en sådan ändring genomförs gemensamt mellan medlemskommunerna och Norrvatten.

En redovisning av respektive ägarkommuns ägarlån utifrån ägarandel 2022 redovisas i bilaga 1.

Om inte samtliga ägarkommuner godkänner denna begäran kommer förbundet istället fortsätta att tillämpa nuvarande finansieringsmodell med affärsbanker, EIB/NIB och obligationer. Det skulle innebära att de finansiella kostnaderna för förbundet skulle öka med upp emot 10 Mkr per år 2030 jämfört med lösningen med ägarlån.

1.2. Beslut om finansieringsmodell

Norrvattens styrande dokument och finanspolicy medger att förbundet finansierar sig via ägarlån från medlemskommunerna. Det innebär att denna finansieringsform för Norrvattens del inte kräver några beslut vare sig i förbundsstyrelse eller förbundsfullmäktige.

Däremot behöver medlemskommunerna besluta att godkänna att utge ägarlån till förbundet i enlighet med den redovisning som har gjorts i denna tjänsteskrivelse. Därutöver kan respektive ägarkommun behöva se över sin finanspolicy och eventuella bilagor för att säkerställa att ägarlån till Norrvatten är möjligt från den första juli 2024.

Arbetet med finansieringen har genomförts av representanter i medlemskommunerna och i samverkan med Norrvatten. I syfte att sänka förbundets finansiella kostnader är ärendet således initierat på uppdrag av medlemskommunerna i samband med diskussioner om förbundets hemställan om utökad låneram.

Bilaga 1

Utveckling ägarlån per medlemskommun, tkr

	Danderyd 7,93%	Järfälla 12,48%	Knivsta 1,32%	Norrtälje 0,67%	Sigtuna 6,97%	Sollentuna 10,34%
2024-01-01	0	0	0	0	0	0
2025-01-01	68 517	107 830	11 405	5 789	60 223	89 340
2026-01-01	119 724	188 419	19 929	10 115	105 231	156 110
2027-01-01	219 519	345 473	36 540	18 547	192 944	286 233
2028-01-01	270 056	425 006	44 953	22 817	237 363	352 128
2029-01-01	342 400	538 859	56 995	28 929	300 949	446 458
2030-01-01	428 326	674 087	71 298	36 189	376 473	558 498
2031-01-01	459 900	723 778	76 553	38 857	404 225	599 668
2032-01-01	453 801	714 178	75 538	38 341	398 864	591 715
2033-01-01	450 913	709 633	75 057	38 097	396 325	587 949
	Solna 19,33%	Sundbyberg 11,83%	Täby 9,91%	Upplands-Bro 3,88%	Upplands-Väsby 7,28%	Vallentuna 3,18%
2024-01-01	0	0	0	0	0	0
2025-01-01	167 016	102 214	85 625	33 524	62 901	27 476
2026-01-01	291 838	178 605	149 618	58 579	109 911	48 011
2027-01-01	535 095	327 480	274 330	107 407	201 526	88 029
2028-01-01	658 283	402 870	337 485	132 133	247 920	108 295
2029-01-01	834 627	510 793	427 892	167 530	314 334	137 305
2030-01-01	1 044 078	638 978	535 272	209 572	393 217	171 762
2031-01-01	1 121 044	686 081	574 731	225 021	422 204	184 424
2032-01-01	1 106 175	676 981	567 108	222 036	416 604	181 978
2033-01-01	1 099 135	672 673	563 498	220 623	413 952	180 820
	Vaxholm 1,28%	Österåker 3,62%				
2024-01-01	0	0				
2025-01-01	11 060	31 278				
2026-01-01	19 325	54 653				
2027-01-01	35 433	100 209				
2028-01-01	43 590	123 279				
2029-01-01	55 268	156 304				
2030-01-01	69 137	195 528				
2031-01-01	74 234	209 942				
2032-01-01	73 249	207 157				
2033-01-01	72 783	205 839				

Bilaga 2

Förslag till skuldebrev

Lånebelopp	Ägarkommunens andelstal multiplicerat med förbundets skulder
Räntebas	Stibor 3 månader
Marginal	0,25 %
Tillgänglighet	Halvårsvis kan nya lån och amorteringar ske
Ränteförfall	Kvartalsvis
Slutförfall	2 år rullande med 6 månaders uppsägning
Övriga villkor	Pari passu med övriga långivare Pro rata mellan ägarnas andelstal